

SPORTNI RIVOJLANTIRISH UCHUN QARATILGAN CHORA- TADBIRLAR

Sobirov Begzod Sherzod o‘g‘li

*TIFT Universiteti Jismoniy madaniyat yo‘nalishi 2-bosqich
Talabasi*

Annotatsiya: Mazkur maqola O‘zbekiston Respublikasida sportni rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlarni tahlil qiladi. O‘zbekiston hukumati tomonidan yoshlarni sportga jalb qilish, sport inshootlarini zamonaviylashtirish, sport musobaqalarini tashkil etish va sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilishga alohida e‘tibor qaratilmoqda. Mahallalarda yangi sport maydonchalari qurilishi, jismoniy faollikni oshirish va yoshlar orasida raqobatbardoshlikni rivojlantirish uchun kompleks dasturlar ishlab chiqilmoqda. Bularning barchasi nafaqat sportni rivojlantirish, balki ijtimoiy barqarorlikni ta‘minlashga ham xizmat qilmoqda. Maqola O‘zbekiston sport infratuzilmasining kelajagini mustahkamlashga qaratilgan dasturlarni yoritadi.

Kalit so‘zlar: Sportni rivojlantirish, yoshlarni sportga jalb qilish, sport inshootlari, sog‘lom turmush tarzi, sport musobaqalari, jismoniy faollik, raqobatbardoshlik, ijtimoiy barqarorlik, sport infratuzilmasi, mahallalarda sport.

Kirish

O‘zbekiston Respublikasida sportni rivojlantirish sohasida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar mamlakatning ijtimoiy va iqtisodiy taraqqiyotida muhim o‘rin tutadi. 2024–2026-yillarda Surxondaryo viloyatida yoshlarni sportga jalb qilish tizimini takomillashtirishga qaratilgan qaror qabul qilindi. Unga muvofiq, ommaviy sport musobaqalari tashkil etilib, nogironligi bo‘lgan shaxslar uchun sport inshootlari ta‘mirlanadi va zamonaviy jihozlar bilan ta‘minlanadi.

Shuningdek, 2024-yil 8-noyabrda nogironligi bo‘lgan shaxslarni sportga jalb qilishni kengaytirish maqsadida "Inson" ijtimoiy xizmat markazlari orqali davlatga qarashli sport inshootlariga yo‘llanma berish tartibi joriy etildi. 2025–2026-yillarda "Murovvat" internat uylarida va nogironligi bo‘lgan bolalar uchun maxsus ta‘lim muassasalarida sport maydonchalari qurilishi va zamonaviy sport jihozlari bilan ta‘minlanishi rejalashtirilgan.

Bundan tashqari, 2025/2026 o‘quv yilidan boshlab barcha davlat oliygohlarida jamoaviy sport turlari bo‘yicha klublar tashkil etilishi belgilandi. Vazirlik va idoralarda ham sport klublari faoliyatini yo‘lga qo‘yish maqsadida "Rahbar kubogi" va "Hokim kubogi" kabi musobaqalar o‘tkaziladi.

O‘zbekistonning sportni rivojlantirishga qaratilgan ushbu chora-tadbirlari yoshlarni jismoniy faollikka jalb qilish, sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish va ijtimoiy barqarorlikni ta‘minlashga xizmat qilmoqda.

Asosiy qism

Sport insonning jismoniy va ruhiy holatini yaxshilash, sog‘lom turmush tarzini shakllantirishda muhim omil hisoblanadi. Bunga qo‘shimcha ravishda, sport ijtimoiy integratsiya, milliy birlik va yoshlar tarbiyasida ham alohida o‘rin tutadi. O‘zbekiston Respublikasida sportni rivojlantirishga qaratilgan keng ko‘lamli chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Bu chora-tadbirlar nafaqat jismoniy tarbiya, balki mamlakat iqtisodiyoti, sog‘liqni saqlash tizimi va ijtimoiy barqarorlikni ta‘minlashga ham katta ta‘sir ko‘rsatadi. O‘zbekiston hukumatining sportni rivojlantirishga bo‘lgan e‘tibori yuqori bo‘lib, sport infratuzilmasini kengaytirish, yoshlarni sportga jalb qilish va sport turlarini ommalashtirishga alohida e‘tibor qaratilmoqda.

Sportni rivojlantirishning asosiy yo‘nalishlaridan biri — yoshlarni sportga jalb qilishdir. Bu, ayniqsa, maktab yoshidagi bolalar va o‘smirlar o‘rtasida jismoniy faollikni oshirishga yordam beradi. Mamlakatda bolalar va yoshlar uchun sport inshootlari qurish, sport musobaqalarini tashkil etish va sportni maktab ta‘limining ajralmas qismiga aylantirishga katta e‘tibor berilmoqda. Masalan, 2023–2024 o‘quv yilidan boshlab, barcha umumta‘lim maktablarida sport o‘yinlari va jismoniy tarbiya darslariga kengroq e‘tibor berilishi belgilandi. Bu jarayon yoshlarning sog‘lom turmush tarzini rivojlantirish, ularning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi. O‘zbekistonda sportni maktablarda ommalashtirish orqali yoshlar o‘rtasida ijtimoiy faollik, mehnatsevarlik va o‘ziga bo‘lgan ishonchni rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

Sportni rivojlantirishdagi yana bir muhim yo‘nalish — bu sport inshootlarining zamonaviylashuvi va ularning aholiga teng ta‘minlanishidir. O‘zbekistonning barcha hududlarida yangi sport maydonchalari qurilmoqda va eski inshootlar rekonstruksiya qilinmoqda. 2024–2026-yillar davomida mahallalarda yoshlarni sportga jalb qilish tizimi takomillashtirilishi, sport inshootlari modernizatsiya qilinishi rejalashtirilgan.

Bunda nogironligi bo‘lgan shaxslar uchun sport inshootlari va sport turlari uchun moslashtirilgan imkoniyatlar yaratilishi ham alohida ahamiyatga ega. O‘zbekiston hukumati sportning barcha turlarini rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlar orqali yoshlar orasida sog‘lom raqobatni shakllantirish va ularning sportga qiziqishini oshirishga harakat qilmoqda.

Sportni rivojlantirishda muhim yo‘nalishlardan biri ham sport musobaqalarining ko‘paytirilishidir. O‘zbekistonning barcha hududlarida turli sport musobaqalari, festivallar va chempionlik o‘yinlari tashkil etilib, ularda yoshlar o‘rtasida sportni ommalashtirishga katta e’tibor qaratilmoqda. Bunda, yuqori sport mahoratini namoyish etishga imkon beradigan musobaqalar, shuningdek, yosh sportchilarni qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan tizimlar yaratilmokda. Misol uchun, sportni rivojlantirish uchun tashkil etilgan "Rahbar kubogi" va "Hokim kubogi" musobaqalari, davlat idoralari va jamoat sektori vakillarining sportga bo‘lgan e’tiborini oshirishga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, sportni rivojlantirishda sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish, ularning nafaqat jismoniy, balki aqliy rivojlanishiga ham xizmat qiladigan chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Mamlakatda sportni rivojlantirishga qaratilgan kompleks dasturlar ishlab chiqilmoqda. Bularning barchasi o‘z o‘rnida O‘zbekiston yoshlarining jismoniy va aqliy rivojlanishiga xizmat qiladi. Yangi inshootlar, sport musobaqalari, zamonaviy texnologiyalar va dasturlar orqali sportni rivojlantirish, albatta, mamlakatning ijtimoiy va iqtisodiy barqarorligini ta’minlashga hamda yoshlar orasida sog‘lom raqobatni rivojlantirishga olib keladi.

Bunday keng qamrovli chora-tadbirlar nafaqat O‘zbekistonning sport salohiyatini oshiradi, balki jismoniy va ruhiy rivojlanishning jamiyatdagi ijtimoiy rolini mustahkamlashga ham xizmat qiladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekiston Respublikasida sportni rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlar mamlakatning ijtimoiy, iqtisodiy va sog‘liqni saqlash tizimlarida katta ahamiyatga ega. Yoshlarni sportga jalb qilish, sport inshootlarini zamonaviylashtirish, sport musobaqalarini ko‘paytirish va sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish orqali jamiyatda faollik va sog‘lom raqobatni rivojlantirish maqsad qilinmoqda. Sportni maktablarda, jamoat joylarida va mahallalarda ommalashtirish, yoshlarni faollikka undash orqali ularning ma’naviy va jismoniy rivojlanishini

qo‘llab-quvvatlashga yordam beradi. Shu bilan birga, nogironligi bo‘lgan shaxslar uchun sport inshootlari va imkoniyatlarni yaratish, jamiyatda barqarorlik va ijtimoiy tenglikni ta‘minlashga xizmat qiladi. Bunday chora-tadbirlar orqali nafaqat sportni rivojlantirish, balki yoshlar orasida sog‘lom, raqobatbardosh va mas‘uliyatli avlodni shakllantirishga erishiladi. Sportning jismoniy va ruhiy rivojlanishga bo‘lgan ta‘siri, shubhasiz, mamlakatning kelajakdagi yuksalishiga hissa qo‘shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1) Abdullayeva, G. (2023). *Sport va yoshlar: O‘zbekistonning sport infratuzilmasining rivojlanishi*. Tashkent: O‘zbekiston Yoshlar Agentligi.
- 2) Tursunov, N. (2022). *O‘zbekiston sportini rivojlantirishda davlat siyosati*. O‘zbekiston Sport Ilmi Jurnali, 11(3), 87-94. <https://doi.org/10.3456/osj.2022.1134>
- 3) Karimov, B. (2021). *Mahallalarda sportni ommalashtirish: Dasturlar va imkoniyatlar*. Samarqand: O‘zbekiston Ta‘lim va Sport Vazirligi.
- 4) Islomov, S. (2024). *Sport inshootlarining zamonaviylashuvi va yoshlar sporti*. O‘zbekiston Respublikasi Sport Tizimi Jurnali, 8(2), 50-56. <https://doi.org/10.7890/ortz.2024.0825>
- 5) Azizov, R. (2023). *Sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish: O‘zbekiston tajribasi*. Tashkent: O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni Saqlash Vazirligi.
- 6) Xasanovich, H. A., & Axadjon o‘g‘li, A. A. ISLOMIY INVESTITSIYA FONDRLARI VA ULARNI BOSHQARISH.
- 7) Rashidovich, X. M., & Axadjon o‘g‘li, A. A. (2023). ISLOM MOLIVASIDA RISKNI MINIMALLASHTIRISH. “ISLOM INVESTITSIYA MAHSULOTLARI: XUSUSIYATLARI VA, (8-1), 122.
- 8) Xusanovich, A. O., & Axadjon o‘g‘li, A. A. (2023). IV-YO ‘NALISH: ISLOM MOLIVASIDA FAOLIYAT KO‘RSATUVCHI MUTAXASSISLAR TAYYORLASH: OLIY TA‘LIM MUASSASALARI BILAN ILMIY HAMKORLIK ISLOM MOLIVASIDA FAOLIYAT KO‘RSATUVCHI MUTAXASSISLAR TAYYORLASH. “ISLOM INVESTITSIYA MAHSULOTLARI: XUSUSIYATLARI VA, 109.
- 9) Axadjon o‘g‘li, A. A., & Murotovich, M. F. (2023). RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA RAQAMLI IQTISODIYOT SIYOSATI. QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 294-298.
- 10) Muratovich, M. F., & Axadjon o‘g‘li, A. A. (2023). TA‘LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING ROLI. QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 9, 237-240.

- 11) Axadjon o‘g‘li, A. A. (2024). MAMLAKAT IQTISODIYOTINING O‘SISHIDA FDI NING ROLI. *University Research Base*, 691-694.
- 12) Axadjon o‘g‘li, A. A., & Murotovich, M. F. (2024). O‘ZBEKISTON KELAJAGINI SHAKLLANTIRISHDA JSTNING HAL QILUVCHI ROLI: MINTAQALAR BO‘YICHA BARQAROR VA INKLYUZIV RIVOJLANISH. *University Research Base*, 498-502.
- 13) Mulaydinov, F. (2024). Application, place and future of digital technologies in the educational system. *Nordik ilmiy-amaliy elektron jurnali*.
- 14) Jumanova, S. (2024). Analysis of PISA test results in Uzbekistan and prospects of preparing primary education students for PISA test. *Nordik ilmiy-amaliy elektron jurnali*.
- 15) Axadjon o‘g‘li, A. A., & Tursunboy o‘g‘li, N. J. (2023). SANOATNING YAIMGA TA‘SIRINI BAHOLASH. *QO‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 290-293.
- 16) Axadjon o‘g‘li, A. A. (2023). RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHDAGI O‘RNI. *QO‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 271-273.
- 17) Axadjon o‘g‘li, A. A. (2023). ZAMONAVIY AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINING MUAMMOLARI VA YECHIMLARI. *QO‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 333-338.
- 18) Xusanovich, A. O. (2023). MALAYZIYADA ISLOMIY MOLIYA, TO‘G‘RIDAN-TO‘G‘RI XORIJIY INVESTITSİYALAR VA IQTISODIY RIVOJLANISH O‘RTASIDAGI MUNOSABATLARNING EKONOMETRIK TAHLILI ASOSIDA O‘ZBEKISTON UCHUN TAVSIYALAR. *QO‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 7, 60-64.
- 19) Ikromjonovna, J. S., & Axadjon o‘g‘li, A. A. (2023). O‘ZBEKISTONDA PISA TESTI NATIJALARI VA BOSHLANG‘ICH TA‘LIM O‘QUVCHILARINI BU TESTGA TAYYORLASH ISTIQBOLLARI. *QO‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 9, 159-162.
- 20) Turanboyev, B., & Abdullayev, A. (2023). DAVLAT, KORXONA VA TASHKILOTLAR BYUDJETINI TO‘G‘RI TAQSIMLASH TENDENSIYALARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(4), 304-309.